

MIROSLAV GLAVIČIĆ

MAGISTRATI I UGLEDNICI ARBE*

Miroslav Glavičić
Odjel za arheologiju
Sveučilište u Zadru
Obala kralja Petra Krešimira IV., 2
HR 23000 Zadar
glavicic@unizd.hr

UDK: 930.271(497.5 Rab)"652
904:726.8(497.5 Rab)"652"
Izvorni znanstveni članak
Ur.: 2009-10-19

Upravu municipija Arbe, čija se konstitucija povezuje s gradnjom bedema i kula u doba Augusta, vodili su lokalni magistrati (*duoviri, aediles*) i članovi gradskog vijeća (*decuriones*). Prema sačuvanoj natpisnoj građi zaključuje se da su tijekom 1. i 2. st. vodeće magistratske porodice Arbe *Baebii, Octavii* i *Trebiti*, a onomastička analiza pokazuje da su većim dijelom pripadnici domaće romanizirane aristokracije. Aktivnost gradskog vijeća Arbe potvrđena je natpisima koji datiraju od druge polovice 2. do sredine 3. st., kada se počast postavljanjem spomenika redom iskazuje Marku Aureliju, Juliji Domni, Karakali, Aleksandru Severu i nešto kasnije Trebonijanu Galu. Vrlo je značajna munificijencija iz godine 173. kojom se rješava vodoopskrba grada. Početkom 3. st. zabilježen je *curator*, visoki uglednik kojega je imenovao car sa zadaćom da nadzire upravne poslove grada u kojem su se pojavile neke nepravilnosti ili poteškoće.

Ključne riječi: Arba (Rab), magistrati, uglednici

Na prostoru današnje povijesne jezgre grada Raba tijekom antike razvija se *Arba*,¹ glavno naselje na istoimenom otoku. O procesu poleogeneze Arbe, tj. transformacije željeznodobnog gradinskog naselja u urbanizirani rimskodobni grad zna se vrlo malo. Ipak, provedena istraživanja pokazala su da je do danas

* Autor je znanstveno priopćenje pod naslovom "Magistrati i uglednici Arbe" održao na znanstvenom skupu Hrvatskog arheološkog društva *Arheološka istraživanja na otocima Rabu i Pagu i sjevernom Jadranu* (Rab/Novalja, 5. - 8. listopada 2004.).

¹ Pregledno o antičkoj Arbi G. ALFÖLDY, 1965, 75; J. J. WILKES, 1969, 198-199; A. STARAC, 2000, 82-83. Najpotpuniji prikaz cjelokupne problematike antičke Arbe donosi B. NEDVED, 1989, 29-44; B. NEDVED, 1990.

zadržana antička urbanistička struktura,² a osobito je značajno da je utvrđen urbani areal grada koji je opasan bedemom. U temeljima srednjovjekovnih zidina kod kule sv. Kristofora uočeno je nekoliko monumentalnih kamenih blokova koji pripadaju antičkim fortifikacijama Arbe,³ a koje su, prema rekonstrukciji teksta u prijepisu sačuvanog natpisa *CIL* III, 3117 (10117), sagrađene u doba Augusta. Budući da su fortifikacije najznačajniji atribut antičkoga grada i da se njihova gradnja povezuje s municipalnom konstitucijom, možemo zaključiti da je *Arba* od godine 10. prije Krista, kada se datira taj natpis, ustrojena kao municipij.⁴ Sudeći prema podacima s natpisa, municipalnu upravu vode članovi najuglednijih domaćih romaniziranih porodica koji obnašanjem magistratura i članstvom u gradskom vijeću zadržavaju ranije stečene pozicije vlasti.⁵

Jedna od vodećih romaniziranih porodica za koju se može dokazati autohtono podrijetlo su *Baebii*.⁶ Magistrat Arbe je *L. Baebius Opiavi f. Ser. Oplus Malavicus*, koji u popisu časti navodi edilsku službu nakon koje postaje članom gradskoga vijeća te ispunjava uvjet za obnašanje vrhovne magistrature (duovirat) (Sl. 1).⁷ On je domaći uglednik koji među prvima u svojoj porodici obnašanjem magistratura dobiva rimsko građansko pravo i u sklopu rimske onomastičke formule zadržava svoje staro imenovanje (**Oplus Malavicus Opiavi f.*).⁸ I njegova supruga *Seia Opli f. Tertulla*, komemorirana na istom natpisu, pripadnica je romanizirane autohtone porodice, koju zbog bračne veze s magistratskom i dekurionskom porodicom *Baebius* možemo uvrstiti u sam vrh lokalne aristokracije.

Drugi uglednik iz iste porodice je dekurion *T. Baebius T. f. Iustus* (Sl. 2).⁹ Prema imenovanju zaključujemo da posjeduje civitet koji je ostvario članstvom u gradskom vijeću ili je tu privilegiju posjedovao već rođenjem kao član dekurionske porodice, odnosno on nastavlja porodičnu tradiciju sudjelovanja u municipalnoj upravi. Na obiteljskom nadgrobnom spomeniku kao komemorator

² M. SUIĆ, 1976, 137-138, Sl. 170.

³ J. MEDINI, 1987, 171-174.

⁴ L. MARGETIĆ, 1987, 199 drži da *Arba* tada posjeduje *ius Latium minus*, a za Trajana postiže *ius Latium maius*.

⁵ Na natpisnoj građi municipija Arbe primjetan je visok stupanj romanizacije autohtonog stanovništva. Usp. B. NEDVED, 1990, 30-36.

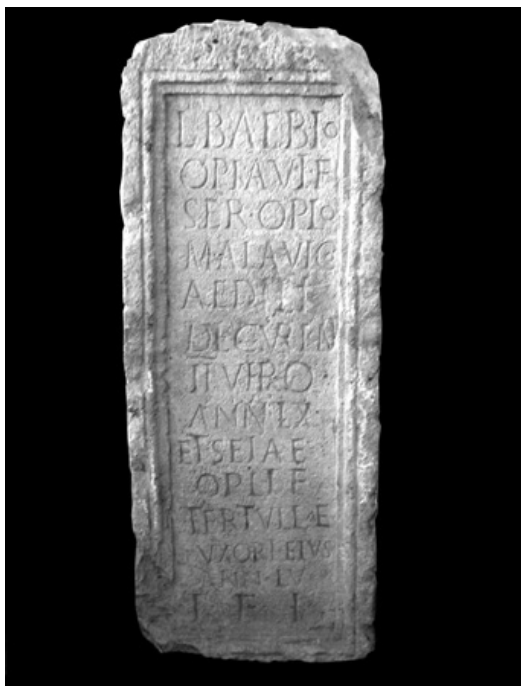
⁶ G. ALFÖLDY, 1969, 65-66.

⁷ *CIL* III, 10121: *L(ucio) Baebio / Opiavi f(ilio) / Ser(gia tribu) Oplo / Malavico, / aedili, / decurioni, / duoviro, / ann(or)um LX, / et Seiae / Opli f(iliae) / Tertulae, / uxori eius, / ann(or)um LV. / T(estamento) f(ieri) i(ussit).*

⁸ D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, 1955, 138.

⁹ M. GLAVIČIĆ, 2003, 84-88: *T(itus) Baebius / T(iti) f(ilius) Iustus / dec(urio) an(norum) XXXIX // Tettia [Volso]nis f(ilia) C[---] / an(norum) X[-] // T(itus) Baebi[u]s T(iti) f(ilius) Iust[us] (seu Iustinus) fil(ius)?].*

navodi se još jedan muški član obitelji istog ili sličnog imenovanja kao i pokojni *Iustus*.¹⁰ Moguće je to sin koji postavlja spomen ocu i majci pa, premda na natpisu nema izravnog navoda, možemo pretpostaviti da je komemorator *T. Baebius T. f. Iustus* ili *Iustinus* također kao dekurion ili magistrat sudjelovao u municipalnoj upravi.¹¹

Sl. 1. *CIL* III, 10121 – nadgrobni spomenik magistrata Lucija Baebija Opla Malavika (Arheološki muzej u Zadru)

¹⁰ Držimo manje vjerojatnim da bi na istom natpisu dva puta bilo zapisano ime iste osobe, i to tako da se u prvom navodu označi kao pokojnik a u drugom kao komemorator. Premda je natpis izveden u formi dvaju stupaca, komemorirani *Iustus* koji je u trenutku postavljanja spomena mrtav, a pri tom bi morali i pretpostaviti naknadno upisivanje proživljenih godina, vlastiti angažman mogao bi se izraziti navodima *vivus fecit, sibi et uxori* i sl.

¹¹ Spomenik obitelji *Baebius* pripada tipu ugradbenih nadgrobnih reljefa s portretima pokojnika i pronađen je na lokalitetu Miral kod Kašteline u Kamporskoj dragi. Na istom mjestu pronađen je još jedan ugradbeni nadgrobni reljef s portretima supružnika, natpis na njemu nije sačuvan, ali je nedvojbeno da su na njemu prikazani članovi iste obitelji, odnosno možemo zaključiti da se posjed obitelji dekuriona *Justa* nalazio na teritoriju municipija (M. GLAVIČIĆ, 2003, 89-93). Na rtu Kaštelina dokumentirana je željeznodobna gradina s kontinuitetom života do kasne antike kada je tu izgrađena bizantska fortifikacija (Š. BATOVIĆ, 1987, 157; Z. BRUSIĆ, 1989, 112). O ugradbenim nadgrobnim reljefima Arbe na znanstvenom skupu Hrvatskog arheološkog društva *Arheološka istraživanja na otocima Rabu i Pagu i sjevernom Jadranu* (Rab/Novalja, 5. - 8. listopada 2004.) referirao je Dražen Maršić.

Sl. 2. Nadgrobni spomenik obitelji dekuriona Tita Baebija Justa
(Kampor, muzejska zbirka franjevačkog samostana sv. Eufemije)

Dekurion *T. Baebius T. f. Iustus* i na natpisu drugi navedeni muški član iste porodice, tj. njegov sin *T. Baebius T. f. Iustus* ili *Iustinus* za kojega pretpostavljamo da je komemorator, članovi su dekurionske i magistratske porodice *Baebius*, ali ne pripadaju istoj porodičnoj grani kao ranije spomenuti magistrat *L. Baebius Opiavi f. Oplus Malavicus*. Zaključujemo to prema različitim preimenima i filijacijama, a uz to moramo primijetiti i da u imenovanju dekuriona Justa i njegova sina više nema tragova domaćeg

onomastikona. Oni su, dakle, minimalno drugi ili treći naraštaj domaće porodice koja je toliko romanizirana da se samo prema imenskom obrascu ne može odrediti domaće podrijetlo, a vezu s romaniziranim peregrinima sugerira filijacija dekurionove žene i komemoratorove majke: *Tettia [Volso]nis filia*.

Na fragmentarno sačuvanom nadgrobnom natpisu *CIL* III, 13293 navedene su magistrature nepoznatog magistrata Arbe,¹² a u nastavku je spomenuta *Baebia T. f. Callida* i neki *Quintius* koji je komemorator.¹³ Ako pretpostavimo da je *Callida* kći magistrata, on se zvao *T. Baebius* [---], a prema njegovu restituiranom popisu časti (*decurio, Ilvir aed. potest.*) možemo zaključiti da je članstvom u gradskom vijeću dobio rimsko građansko pravo ili je vjerojatnije, kao u prethodnom slučaju, da je tu privilegiju kao član dekurionske porodice već posjedovao, odnosno nastavio je porodičnu tradiciju sudjelovanja u municipalnoj upravi.¹⁴ Zbog zasluga magistrata, a indirektno i zbog ugleda njegove porodice kojoj je vjerojatno pripadala i *Baebia Callida*,¹⁵ dodjelom mjesta za postavljanje spomenika počast mu je iskazalo gradsko vijeće.

Među magistratskim porodicama Arbe zabilježeni su *Octavii*.¹⁶ Imajući u vidu zastupljenost autohtonog elementa u strukturi stanovništva municipija te potvrđenost gentilicija *Octavius* među romaniziranim liburnskim stanovništvom,¹⁷ premda restitucija sačuvanog teksta nije posve pouzdana, možemo pretpostaviti da su spomenuti *L. Octavius Certo* (*decurio*) i *P. Octavius Placidus* (*II vir iterum?*) pripadnici ugledne magistratske porodice domaćeg podrijetla.

Najznačajnija porodica Arbe su *Trebbii*. *M. Trebius Proculus* nakon obnašanja magistratura u rodnome gradu (*II vir, aedilis Arbae*), a bio je i svećenik carskoga kulta za Liburniju (*sacerdos Liburnorum*), dosegao je viteški položaj.¹⁸ O njemu doznajemo iz natpisa koji mu u Jaderu, gdje se naselio

¹² Restitucija prema Sticottiju: [---] / *dec(urioni)*, *II vir(o)*, [*aed(ilicia) pol(t)est(ate)*, *B[ae]biae T(iti) [f(iliae) / Ca]lli[d]ae, f(iliae)*] [...] / [...] *Quintius* [---] / *heres po[su]i[t]*. *L(oco) d(ato) d(ecreto) d(ecurionum)*.

¹³ *Quintius* je nasljednik kojemu se ne može jasno odrediti povezanost s pokojnicima. Drži se da su nositelji ovog gentilicija u Liburniji autohtoni (G. ALFÖLDY, 1969, 114).

¹⁴ I u drugim liburnskim municipijima magistrati i dekurioni regrutiraju se po pravilu među članovima najuglednijih i najbogatijih romaniziranih porodica, dakle članovi autohtone aristokracije zadržavaju stečene pozicije vlasti i vode municipalnu upravu, npr. u Alboni *Gavili* (*CIL* III, 3047, 3054, 3055, 3057), u Nedinu *Octavii* (*CIL* III, 2869, 2870) ili u Skardoni *Turanii* (*CIL* III, 2085, 2810).

¹⁵ Drži se da bi *Callida* mogla biti i magistratova sestra (B. NEDVED, 1988, 30, 41, bilj. 21).

¹⁶ *CIL* III, 13292 (10122): [*P(ublio?)*] *Octavio* / [...] *f(ilio)* [*S(erg)ia tribu*] / *C[e]rto, dec(urioni)*. / *P(ublius) Octaviu[s] / Placidius* [*L.? f.? - II vir iterum?*] / [*fra*]ter, [*v(ivus) f(ecit)?*].

¹⁷ G. ALFÖLDY, 1969, 104-105.

¹⁸ *CIL* III, 2931: *M(arco) Trebio / Proculo*, / *equom (sic) publ(icum) / hab(enti), sacer(doti)*

vjerojatno iz trgovačkih razloga, postavlja kći *Trebia Procula*. O etničkom podrijetlu Trebija može se samo nagađati. Prema imenovanju zaključili bismo da je *Proculus* Italik, jer koliko god da je jaka autohtona komponenta stanovništva Arbe, mora se računati i s italskim doseljenicima, koji su se tijekom vremena bračnim vezama i suživotom stopili s domicilnim stanovništvom. Nije isključeno ni da su *Trebi* autohtona porodica. Indiciju za tu pretpostavku pruža kognomen *Proculus (Procula)*, koji je u tom obliku ili inačicama vrlo omiljen u romaniziranoga autohtonog stanovništva. U tom smislu još jednom ističemo i potvrđenu značajnu ulogu romaniziranih autohtonih porodica u municipalnoj upravi Arbe i drugih liburnskih središta, a nije beznačajna ni veza Trebija s Recijima, drugom veoma značajnom autohtonom liburnskom porodicom podrijetlom s Krka. Naime, kćerin je muž *Q. Raecius Rufus* odlikovan od Tita u Judeji (69.-71.) i Trajana u Daciji (101.-2. i 105.), a krajem svoje duge karijere postaje *primuspilus legionis XII Fulminatae*.¹⁹

Njihov je unuk senator *C. Raecius Rufus*, kojega uz Arbu povezuje natpis o gradnji kojom se poboljšava vodoopskrba grada.²⁰ Šest dana prije novembarskih Ida godine 173. posvećen je nimfej,²¹ a za munificijenciju se pobrinuo *C. Raecius Leo*. Drži se da je *Leo* senatorov oslobođenik, jer se oštećenje teksta pri kraju natpisa razrješava restitucijom po kojoj se Rufov patronat odnosi na Lea, tj. on je kao senatorov oslobođenik zadužen za obavljanje posla.²² Senatorov patronat mogao se odnositi i na municipij (*patroni Arbae*), a ako i nije bio posebno naveden taj patronatski odnos možemo pretpostaviti, jer senatorsko pokroviteljstvo u Rimu bilo je poželjno svakom municipiju, dakako, i Arbi. Budući da je Ruf bio podrijetlom vezan s Arbom, ta je veza bila i jača nego obično. To objašnjava posebnu senatorovu skrb i senzibilitet prema stanovnicima Arbe, koji po njegovoj volji dobivaju vodu "kakve se nitko od starih ne sjeća da je bila dovedena u grad".

Lib(urnorum), / duovir(o), aedil(i) Arba(e). / Trebia M(arci) fil(ia) / Procula / patri t(estamento) p(oni) i(ussit).

¹⁹ *CIL* III, 2917.

²⁰ *CIL* III, 3116: *Nymphis Aug(ustis) sacrum. / C(aius) Raecius Leo aquam quam nullus antiquorum in civitate / fuisse meminerit inven/tam impendio (suo) ex volu[n]t[ate] C(ai) Raeci Rufi, c(larissimi) v(iri), patron(i) / [sui de]dicavit. / [Severo e]t Pompeiano II co(n)s(ulibus) VI Idus / Nov(embris).*

²¹ J. Medini s pravom drži da se navod *aquam inventam* odnosi na nalaz izvora vode u gradu ili njegovoj neposrednoj blizini, a ne na njezino kaptiranje i dovođenje u grad (J. MEDINI, 1969, 49).

²² Na njegov libertinski status i orijentalno podrijetlo upućivao bi kognomen *Leo*.

Sl. 3. *CIL* III, 3121 (10118) – natpis na bazi kipa cara Aleksandra Severa
(Rab, lapidarij muzejske zbirke)

U 3. st. s Arbom je povezan *equus Romanus M. Ulpius Gellianus*.²³ U Municipiju S. (Komino, Pljevlja) postavio je natpis posvećen Serapisu i Izidi na kojem navodi da je bio *curator* više dalmatinskih gradova. Institucija kuratora javlja se u doba Flavijevaca, a obnašaju je senatori, vitezovi i drugi najviši uglednici koje imenuje car, čija je zadaća nadzor upravnih poslova gradova u kojima su se pojavile nepravilnosti i poteškoće. Do kraja 2. st. služba se proširila po Carstvu i mnogi ugledni provincijalci, vitezovi i drugi koji su stekli potrebno iskustvo obnašanjem magistratura, na prijedlog namjesnika postaju *curatores* često u više gradova. Osoba od ugleda i punoga povjerenja bio je vitez *M. Ulpius Gellianus*, koji je službu kuratora obavljao u četiri različita dalmatinska grada: na sjeverozapadu provincije na obali u Arbi i u unutrašnjosti u Metulu te u istočnom dijelu unutrašnjosti provincije u Splonu i Maluesi. Službu je obavljao početkom 3. st., jer se nakon Septimija Severa i Karakale institucija preobrazila u stalnu municipalnu službu u cijelom Carstvu, a tada se kuratori biraju među članovima gradskoga vijeća.

Izvršnu vlast u municipiju imali su magistrati (*duumviri, aediles*), koji su provodili odluke gradskih vijećnika (*decuriones*). Djelokrug gradskog vijeća odnosio se na sve segmente gradske uprave, pa tako i na odavanje počasti zaslužnim sugrađanima,²⁴ patronima i drugim zaslužnim osobama te carevima i članovima carske obitelji. Prema poznatoj natpisnoj građi dekurioni Arbe osobito su aktivni tijekom druge polovice 2. st. i u prvoj polovici 3. st. kada počasti postavljanjem javnog spomenika s kipom iskazuju Marku Aureliju,²⁵ Juliji Domni,²⁶ Karakali,²⁷ Aleksandru Severu (Sl. 3)²⁸ te nešto kasnije Trebonijanu Galu (Sl. 4)²⁹. Baze s carskim kipovima stajale su na nekom javnom mjestu, ali kontekst nije moguće utvrditi.³⁰

²³ *ILug* 5, 46, br. 73. *Serapidi / et Isidi (sacrum). M(arcus) / Ulp(ius) Gellia(nus), eq(ues) R(omanus), / cur(ator) Arben/si(um), Metlensi(um), / Splonista(rum), / Malvesati(um).*

²⁴ Dodjela mjesta za postavljanje spomenika *CIL* III, 13293.

²⁵ *CIL* III, 3118: *Imp(eratori) Caesari, / Divi Antonini fil(io), / Divi Hadriani nep(oti), / Divi Traiani Parthi/ci pronepoti, / Divi Nervae ab/nepoti, / M(arco) Aurelio Anto/nino Aug(usto), Arme/niaco, trib(unicia) pot(estate) / XIX, co(n)s(uli) III, / imp(eratori) III. / D(ecreto) d(ecurionum).*

²⁶ Žena cara Septimija Severa. *CIL* III, 3119: *Iuliae / Domi/nae Au/gustae, / matri ca[s]trorum. / D(ecreto) d(ecurionum).*

²⁷ *CIL* III, 3120: *Imp(eratori) Caesar[i] / L(ucii) Septim(ii) Sever(i) / Pii Pertinaci Aug(sti) [f(ilio)] / M(arco) Aurelio Anto/nino Aug(usto) Part(hico) / [...]*

²⁸ *CIL* III, 3121 (10118): *Imp(eratori) Caesari / M(arco) Aurelio Seve/ro Alexandro / Aug(usto), / Divi Magni Antonini fil(io), / Divi Severi nep(oti), pont(ifici) / maximo, trib(unicia) potes(ate), / co(n)s(uli) III, p(atri) p(atriciae). / D(ecreto) d(ecurionum).*

²⁹ *CIL* III, 3122: *Imp(eratori) Caes(ari) / C(aio) Vibio / Tr[e]boniano Gall[o], / Pio,*

Sl. 4. *CIL* III, 3122 (10119) – natpis na bazi kipa cara Trebonijana Gala (Rab, kula Gagliardi)

Literatura

Geza ALFÖLDY, *Bevölkerung und Gesellschaft in der römischen Provinz Dalmatien*, Budapest, 1965.

Geza ALFÖLDY, *Die Personennamen in der römischen Provinz Dalmatien*, Heidelberg, 1969.

Šime BATOVIĆ, Prapovijesni ostaci na otoku Rabu, *Rapski zbornik*, Zbornik radova sa znanstvenog skupa o otoku Rabu, Rab 25.-27. 10. 1984, Zagreb, 1987, 147-170.

Zdenko BRUSIĆ, Kasnoantička utvrđenja na otocima Rabu i Krku, *Izdanja HAD*, 13, Arheološka istraživanja na otocima Krku, Rabu i Pagu i u Hrvatskom primorju, znanstveni skup, Krk 24.-27. 09. 1985, Zagreb, 1989, 111-119.

CIL III – *Corpus inscriptionum Latinarum*, sv. III, Berlin, 1873, Suppl., Berlin, 1902.

Miroslav GLAVIČIĆ, Nadgrobni spomenik obitelji *Baebius* iz Arbe, *Senjski zbornik*, 30, Senj, 2003, 83-96.

[*Fe*](*ici*), *Aug(usto)*. / *D(ecreto) d(ecurionum)*.

³⁰ Je li odavanje počasti carevima obitelji Severa bilo potaknuto dobivanjem nekih povlastica, ne može se utvrditi. Usp. B. NEDEVED, 1989, 39.

- ILLug* – Anna ŠAŠEL – Jaro ŠAŠEL, *Inscriptiones Latinae que in Iugoslavia inter annos MCMXL et MCMLX repertae et editae sunt*, *Situla*, 5, Ljubljana, 1963.
- Lujko MARGETIĆ, Iz starije pravne povijesti Raba, *Rapski zbornik*, Zbornik radova sa znanstvenog skupa o otoku Rabu, Rab 25.-27. 10. 1984, Zagreb, 1987, 199-211.
- Julijan MEDINI, Epigrafički podaci o munificijencijama i ostalim javnim gradnjama iz antičke Liburnije, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 6(3), Zadar, 1969, 45-74.
- Julijan MEDINI, Ordines decurionum Liburniae, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 12(5), Zadar, 1974, 27-57.
- Julijan MEDINI, Gradski zid i pitanje urbanog areala antičkog Raba, *Rapski zbornik*, Zbornik radova sa znanstvenog skupa o otoku Rabu, Rab 25.-27. 10. 1984, Zagreb, 1987, 171-174.
- Branka NEDVED, Felix Arba, *Izdanja HAD*, 13, Arheološka istraživanja na otocima Krku, Rabu i Pagu i u Hrvatskom primorju, znanstveni skup, Krk 24.-27. 09. 1985, Zagreb, 1989, 29-44.
- Branka NEDVED, *Felix Arba*, Pregled povijesti i spomenika otoka Raba u rano rimsko doba, Rab, 1990.
- Duje RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Onomastičke studije s teritorije Liburna, *Zbornik Instituta za historijske nauke u Zadru*, 1, Zadar, 1955, 125-142.
- Alka STARAC, Rimsko vladanje u Istri i Liburniji, II, Arheološki muzej Istre, Monografije i katalogi, 10/1, Pula, 1999.
- Mate SUIĆ, *Antički grad na istočnom Jadranu*, Zagreb, 1976.
- John J. WILKES, *Dalmatia*, London, 1969.

MAGISTRATES AND DIGNITARIES OF ARBA

Summary

The administrative municipality of Arba, whose constitution is associated with the construction of walls and towers at the time of Augustus, were led by local magistrates (*duoviri*, *aediles*) and members of the city council (*decuriones*). According to preserved inscribed materials it can be concluded that during the first and second centuries the leading magistrate families of Arba were the *Baebii*, *Octavii* and *Trebbii*, and onomastic analysis shows that they belonged mostly to the local Romanized aristocracy. The activity of Arba's town's council is confirmed on an inscription which can be dated from the second half of the second century to the middle of the third century when the honour of placing monuments was paid to Marcus Aurelius, Julia Domna, Caracalla, Alexander Severus and later Trebonianus Galus. Very important is the *munificentia* from the year 173 which dealt with the city's water supply. At the beginning of the 3rd century a *curator* was registered; a high dignitary to whom the Caesar appointed the task to oversee the administrative affairs of the city in which appeared some irregularities or difficulties.

Keywords: Arba, magistrates, dignitaries